

INSTRUKCJA[©]

Obrączkarza

GBPW KULING

>>>> **2019** <<<<

PRZECZYTAJ ZANIM
ZACZNIESZ OBRĄCZKOWANIE
I BEZWZGLĘDNI PRZESTRZEGAJ!!!

Gdańsk 2019

Instrukcję z ubiegłego roku wyrzucić!

OBRACZKOWANIE

- Obrączki kulingowskie zakładamy na wszystkie ptaki wodne i wodno-blotne oraz na pliszki i świergotki. Inne gatunki kierownik może obrączkować swoimi obrączkami, ale też może zakładać obrączki zespołowe. **ZE WZGLĘDU NA KOSZTY ORGANICZAĆ OBRACZKOWANIE GAT. NIEKULINGOWSKICH!**
- W workach przetrzymujemy tylko ptaki wróblowate, pozostałe w koszach. Kosze i worki na ptaki muszą być czyste i suche. Nie przetrzymujemy koszy i worków z ptakami na słońcu! Ptaki nie mogą czekać!!! Obrączkuj je od razu po przyniesieniu z obchodu.
- Liczba ptaków w koszu zależy od jego wielkości i wielkości ptaków. W razie większej liczby schwytanych ptaków trzeba je rozlokować w koszach lub kartonach. Pamiętaj, że w koszach i kartonach ptaki muszą mieć luz, a karton musi mieć wentylację.
- Sprawdzaj, jaki **typ obrączek metalowych i plastikowych** zakłada się na dany gatunek - **nie polegaj na własnej pamięci!** Sprawdzaj też uważnie czy zakładasz kolejną obrączkę.
- Podczas obrączkowania na punkcie obowiązuje cisza i skupienie. Szczególną uwagę trzeba zwracać na numery obcych obrączek i zawsze czytać je dwa razy.
- Uzupełniajcie na bieżąco numery obrączek zakładanych na punkcie (okładka zeszytu) i na ewentualnym „desancie”, tak aby zawsze wiedzieć czy ptak noszący już obrączkę jest od retrapem (R, CR), kontrolą (C) czy retrapem dziennym (D).
- Zdejmuje się tylko obrączki aluminiowe założone ptakom wodnym i wodno-blotnym, gdy możemy zmienić taką obrączkę na stalową oraz obrączki bardzo zniszczone. Nie zabierać zdjętych obrączek. **UWAGA-WYJĄTEK: Nie zdejmujemy estońskich obrączek z mew pospolitych – chyba, że są wytarte**
- Retrapy [R, CR, D] ważymy, określamy otluszczenie, zapisujemy wiek i płeć.
- **Numery plastikowych obrączek u retrapów [R, CR, D] spisujemy do zeszytu** tak samo jak obrączki metalowe – na bieżąco!
- Sprawdzaj wymiary i oznaczenie płci i wieku retrapów - jeśli są różnice - przeanalizuj jeszcze raz wszystkie cechy i zapisz komentarz w polu UWAGI
- Przed ważeniem zawsze sprawdzaj czy waga jest wytarowana, a suwmiarka wyzerowana.
- Wszystkie nieprawidłowości w kolejności numerów zakładanych obrączek zaznaczaj wykrzyknikiem na marginesie zeszytu.
- Najpierw obrączkuj gatunki wrażliwe: kuliki, szlamniki. Pamiętaj, że wróblowe, też nie mogą wisieć w workach zbyt długo.
- W przypadku ptasiego potopu, gdy nie będziesz miał szans na "zrobienie" wszystkich ptaków w ciągu 2 godzin, zaprzestań mierzenia i ważenia ptaków.
- **Nie polegaj za dużo na swojej pamięci** - sprawdzaj zalecenia dotyczące poszczególnych gatunków.
- Osoba zapisująca musi być wcześniej zaznajomiona z zasadami dotyczącymi zapisywania w zeszycie i musi pisać w sposób CZYTELNY. Idealnie jak ona kontroluje by obrączkarz podał wszystkie wpisy!

CHWYTANIE PTAKÓW

- Pierwszy obchód do wacków robimy przed wschodem słońca i **otwieramy wacki**, a następny nie później niż 2 godziny po wschodzie słońca. Ostatni obchód wykonujemy **TUŻ PRZED ZAPADNIĘCIEM ZMROKU i zamykamy wacki**.
- Zawsze zabieraj na obchód kosz i worki na wróblaki. Nigdy nie noś dużych gatunków siewek w rękę i w workach. W CZASIE DESZCZU WKŁADAJ KOSZ DO WORKA PLASTIKOWEGO
- Obchody do wacków rób nie rzadziej niż co 2 godziny. Sieci **MUSZĄ** być sprawdzane co godzinę. W przypadku nocnego łapania kulików - co 0,5 godz.
- Wacki stawiane na "glucie" muszą pływać na belkach z drewna, tak aby nie zatoniły. Pamiętaj, że sam „glut” utrzymuje wacki tylko przez kilka godzin.
- Nie dopuszczaj, aby podłoże w komorach zbiorczych wacków było mokre. Nasyp tam piasku, lub włóż pociętą trawę.
- Dziczenia nocne z sieciami – są gorąco polecane. Jednak należy je wykonywać tylko wtedy, gdy nie zakłóci to normalnej pracy punktu.
- Po zakończeniu nocnego chwytania na głosy zwijają się sieci i zabiera sprzęt. W dzień sieci mogą być używane tylko **WTEDY**, gdy możemy kontrolować je co godzinę. Nie używamy sieci przy złej pogodzie, tj. w przypadku deszczu (czy nawet mżawki) lub silnego wiatru. Nie wysyłaj do sieci osób niedoświadczonych.
- Pamiętaj o uczeniu nowych załogantów umiejętności obchodzenia się z ptakami, a w szczególności wypłatywania ptaków z sieci.
- Na bieżąco czyść i naprawiaj wacki oraz sieci. Bierz na obchód sznurek i drut.
- Kierownik może ustawić swoje prywatne sieci na wróblaki tylko wtedy, gdy nie zakłóci to pracy punktu. Maksymalnie 5 sieci (w wykazie: 1 km na pn. od Świbna)

OBRĄCZKOWANIE POZA OBOZAMI

- Obrączkując w miejscach publicznych zachowaj przyjazne stosunki z ludnością i mundurowymi.

PRIORYTETY

- Wszystkie mewy (nie juv) w okresie pierzenia lotek (V-XI), oczywiście z zapisem pierzenia lotek!!!!

Liga odczytywaczy

Wprowadzamy kontrolę nad odczytami obrączek. Na obchodach obowiązkowo trzeba zwracać uwagę na nasze ptaki z kolorowymi obrączkami. Odczytujemy je lub robimy zdjęcia (ze zdjęć łatwiej odczytać numer obrączki). Pilnuj, by na obozie ludzie wpisywali odczyty obrączek do zeszytu na bieżąco lub zobowiązali się do wpisania odczytów do POLRINGu **KONIECZNIE** z dopisaniem słowa KULING jako drugiego obserwatora lub w polu inni znalazcy.

WAŻNE: Obrączkarze proszę wpisywać odczyty używając konta Kulinga!

Wasze odczyty i tak będą widoczne na waszych kontach w Polringu, a jednocześnie będą widoczne dla wszystkich naszych obrączkarzy i bez problemu będą do wykorzystania.

PTAKI MARTWE

- Każdy przypadek śmierci ptaka w pułapce i w sieci zapisywać w zeszycie obrączkowania. W rubryce UWAGI wpisujemy przyczynę śmierci. Trzeba podać wszystkie możliwe do wykonania pomiary, godzinę obchodu. Ważymy tylko ptaki świeże, nieuszkodzone i suche. Jeśli ptak nosił obrączkę, to zapisać także numer obrączki zgodnie z zasadami wypełniania rubryki Obrączka.
- Płeć ustaloną sekcyjnie wpisujemy w kółku. **UWAGA! Jeśli ptak jest świeży i nieuszkodzony, nie sprawdzaj płci sekcyjnie. WAŻNE BY ZWAŻYĆ PTAKA JAK NAJSZYBCIEJ PO ŚMIERCI!**
- Świeże, nieuszkodzone ptaki dostarczać do Katedry lub zamrozić gdzieś w pobliskiej wsi (znajomi, sklepowa itp.) i wywieźć przy najbliższej okazji. Pamiętaj o napisaniu kartki z datą, miejscem i pozycją w zeszycie obrączkarskim (unikalny numer ma składać się z daty i dwucyfrowej liczby porządkowej, np. 12071401 – pierwszy ptak z 14 lipca 2012), tak, aby później wiedzieć, który to ptak.
- Ptaki martwe nie mogą zalegać w obozie na widoku! Po ich przyniesieniu "obrabiaj" je od razu. Staraj się ograniczyć do minimum śmiertelność ptaków związaną z chwytniem. Można trzymać straż przy wackach w ciągu dnia (drapieżniki są bardziej płochliwe niż siewki). Gdy drapieżniki dobierają się do ptaków w nocy - zamykać wacki na noc i otwierać je na godzinę przed terminem pierwszego obchodu. Żeby uniemożliwić dostęp ptakom drapieżnym i wronom do komory zbiorczej, można ustawić nieużywane ramki na kształt "namiotu" nad komorą lub powbijać długie (rozwidlone) patyki, tak, aby uniemożliwiały dostęp do wacka z powietrza. Pochwyconego ptaka drapieżnego należy zaobráczkować i wywieźć natychmiast w celu wypuszczenia z dala od punktu badawczego, nie bliżej niż 10 km od obozu.
- Niedopuszczalne jest, aby całe, nieuszkodzone ptaki zabierał z sobą ktoś do własnych celów. Muszą one być dostarczone do Uniwersytetu Gdańskiego w celu dalszych badań!

Absolutne minimum to wykonanie WSZYSTKICH pomiarów i sprawdzenie sekcyjne płci!

PIÓRA SIEWEK

Powstaje klucz do oznaczania wieku i płci siewek. Ważne jest by zrobić kolekcję piór kluczowych przy oznaczaniu. Pióra takie (zobacz w kluczu które gatunki nie doczekały się opracowania) trzeba wyrwać, opisać i schować do woreczka lub papierowej koperty. Szczególnie ważne są pióra z gatunków, które chwytają się rzadko. Zamiast zbioru piór można robić **DOBRE ich zdjęcia**.

LICZENIA ZASADY OGÓLNE

- Pamiętaj, że liczenia są tak samo ważne jak obrączkowanie, a nawet czasem ważniejsze, choć mają one sens jak obóz jest długoterminowy.
- Liczymy ptaki podczas obchodów i od razu zapisujemy wynik w notesie obozowym, by po zakończonym dniu i uzgodnieniu z załogą liczebności maksymalnych poszczególnych gatunków wpisać wyniki końcowe do zeszytu liczeń.
- Licz z podziałem na wiek (jeśli to możliwe u danego gatunku) i płeć (bataliony). Liczenia bez takiego podziału zdecydowanie tracą dużo na wartości.
- Nie wysyłaj niesprawdzonych ludzi na liczenia. Zapisuj kto liczył, kto, co widział. Każde liczenie MUSI być podpisane przez osobę rzeczywiście wykonującą liczenie, a nie osoby towarzyszące.
- Nie zabieraj zeszytu liczeń ze sobą w teren. Notuj w notesie lub na kartce i uzupełniaj zeszyt liczeń od razu po powrocie.
- W rubryce "MAX" notuje się maksymalną liczebność danego gatunku w ciągu dnia, gdy była ona wyższa niż podczas liczenia.
- Notuj także wszystkie pojawy ciekawszych gatunków ptaków.
- W przypadku rzadkości zawiadom!

FINANSE

- Fundusze - nie szastaj forszą obozową!
- Nie można przekraczać kwot tygodniowych. Jeśli taki wypadek zaistnieje - kierownik i załoga żywią się za własne pieniądze.
- Wszelkie dochody, np. ze sprzedaży koszulek i nieodebrane kaucje zasilają fundusz KULINGa, a nie obozu. Kasę ze sprzedaży gadżetów przechowuj oddzielnie.
- Pieniądze trzymaj w zamknięciu.

WYKAZY

- Osoby zakładające Kuligowskie obrączki poza obozami są zobowiązane wpisać całość danych (także biometria!) do **formularza w COOLRINGu** – zgodnie z wytycznymi.
- Obowiązkowo oprócz standardowej nazwy miejsca zaobráczkowania wpisujemy **koordynaty** w układzie stopnie i dziesiąte stopni. Koordynaty można uzupełnić później korzystając np. z www.mapapolski.pl W obrębie Trójmiasta i Olsztyna wpisuj koordynaty ustalone dla każdego zbiornika wodnego.

Wykaz osobisty wklepujemy do COOLRINGu. Musi być on wklepany do końca maja (pierwsza część) i do 5 stycznia (druga część roku). **Coolringiem dowodzi GZA.**

KIEROWNIK i ZAŁOGA

- **KIEROWNIK MA WŁADZĘ ABSOLUTNĄ**
- Obrządkuje tylko JEDEN obrządkarz.
- W dniach wspólnego pobytu dwóch kierowników na punkcie - należy pomierzyć wspólnie serię ptaków – wyniki wpisywać w zeszycie do kalibracji. Za zgodne uważa się pomiary w zakresie +/- 0,2 mm (w przypadku średniej wielkości ptaków).
- Jeśli zdarzy się konieczność pozostawienia punktu bez kierownika na czas dłuższy niż okres między obchodami - wacki zamyka się, sieci zwija, kierownik wyznacza osobę odpowiedzialną za obóz, a załoga ma dbać o czystość wacków i ich stan techniczny.
- Kierownik może wyrzucić załoganta za niesubordynację i inne przestępstwa przeciw jego władzy i rozkazom.
- Załoganci, od razu po przyjeździe muszą być zaznajomieni z zasadami panującymi na punkcie. (**MAŁY KODEKS ZAŁOGANTA**)
- Ujście Wisły – obowiązuje **CAŁKOWITY ZAKAZ wchodzenia na kierownicę** osób bez kamizelek ratunkowych.
- Załogę przyjmować ściśle wg listy. Nie dotyczy to obecnych i byłych kierowników. Dodatkowe osoby można przyjmować wyłącznie na zwolnione miejsca (szczególnie w okresie braków w załodze) i tylko wtedy, gdy jest gdzie spać (bez pogarszania komfortu innych osób). Na punkcie może nocować i żywić się tyle osób, by nie przekroczyć tygodniowych kwot finansowych.
- Z kierownikiem może na obozie przebywać osoba towarzysząca lub rodzina - ale patrz punkt powyżej!!!
- Jakikolwiek formy aktywności muszą być pod kontrolą kierownika. Zawsze najważniejsze są PTAKI i sprawna praca punktu badawczego.
- Wyjścia do knajpy są rzeczą wyjątkową i odbywają się wyłącznie za zgodą kierownika. Inne imprezy **NIE MOGĄ** powodować jakichkolwiek zakłóceń w pracy punktu. Pamiętaj, że nie zawsze wszyscy chcą imprezować i mają prawo wyspać się.

OGÓLNE

- Pracownicy Centrali Obrączkowania lub inne osoby (mające pisemne upoważnienie) **teoretycznie** mają prawo kontrolować pracę punktu. W przypadku stwierdzenia przez kontrolera nieprawidłowości w pracy punktu należy sporządzić z udziałem kierownika punktu notatkę, podpisaną zarówno przez kontrolującego (kontrolujących), jak i kierownika punktu. W przypadku braku zgody tego ostatniego na zarzuty stawiane w notatce, kierownik punktu jej nie podpisuje, lecz wyraża swoje zdanie na piśmie, jako "votum separatum". W takich sytuacjach votum separatum kierownika powinno być podpisane przez kontrolującego. Notatkę sporządza się z kopią, która pozostaje u kierownika punktu. Jeśli kontroler nie ma uwag, co do pracy punktu, także sporządź notatkę i podpisz ją wraz z kontrolerem.
- Pułapki są delikatnej konstrukcji. Nie wciskaj płotów w podłoże, bo łatwo się łamią. Przeń je ostrożnie, nie rzucaj nimi! Wszelkie naprawy rób na bieżąco, wymieniając uszkodzony element lub przynosząc pułapkę do obozu. Naucz załogantów jak obchodzić się z pułapkami!
- W obozie zawsze musi przebywać co najmniej 1 osoba. Nie zostawiaj obozu na noc bez dozoru! Na noc trzeba chować wszystkie sprzęty, także obrączki, zeszyty, wagi, suwmiarki.
- Dbaj o sprzęt elektroniczny. Nie narażaj go na wilgoć.
- **Osoby używające kajaka i wchodzące na kierownicę ZAWSZE MUSZĄ NOSIĆ KAMIZELKI RATUNKOWE!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!**

BHP

Ze względu na zagrożenie ptasią gripą trzeba koniecznie zaostrzyć zasady przestrzegania higieny podczas obrączkowania.

Fakty: Prawie wszystkie dotychczasowe ofiary ptasiej grypy to pracownicy ferm drobiu. Teoretycznie obrączkarze są grupa zwiększonego ryzyka. Zarazić się można przede wszystkim przez odchody ptaka przenosząc je na błony śluzowe. W czasie obrączkowania często bezwiednie pocieramy ręką nos, oczy (zwykły odruch niezwiązany z samym obrączkowaniem – zwłaszcza, gdy obrączkujemy zimą i wycieramy nos). Ta sytuacja jest najbardziej niebezpieczna. Tak samo, jeśli mamy na ręce świeże skaleczenie (np. jesteśmy podrapani, podziobani przez ptaka).

Nakazy:

- Myć ręce po obrączkowaniu – nawet jednego ptaka. Dotyczy to też załogantów, którzy przynoszą, lub wypuszczają ptaki.
- Podczas obrączkowania – nie wolno spożywać posiłków.
- Zmywać odchody na bieżąco – stosując detergenty.
- Nie dopuszczać do gromadzenia się odchodów (prać woreczki, często wymieniać gazety na dnie koszy, myć kosze).

ZAPISY W POSZCZEGÓLNYCH RUBRYKACH ZESZYTU

- Pisz starannie i czytelnie! Nie jesteś jedyną osobą, która ma odczytywać zapisy. **Używaj tylko niebieskiego długopisu (nie żelowego!!!!).**
- Ptaki martwe także wpisujemy do zeszytów obrączarskich!!!!
- Używamy następujących zeszytów:
 - do wróblowych
 - do siewek (oddzielne dla najczęściej zakładanych typów obrączek)
 - do mniejszych gatunków mew (Fs). Oddzielna seria obrączek niż do siewek!!!
 - do większych gatunków mew (Ds)
 - do ptaków wodnych (Ps, Ss, Ws)

Pozostałe gatunki można wpisywać do zeszytu zgodnego z serią obrączek zakładaną na dany gatunek, np. chruściele i rybitwy do zeszytu z siewkami.

- Wypełnij stronę tytułową (okładka) zeszytu!
- Na wewnętrznej stronie okładki wpisuj wszelkie przerwy w chwytaniu i inne kataklizmy.
- W kolumnach oznaczonych: **X** nie wolno stosować znaku przedłużenia, | - znak przedłużenia dozwolony i zalecany **o** - stosowanie znaku przedłużenia nie jest konieczne
- **Data** - wpisywać dzień i miesiąc - nie odwrotnie (np.: 01.09, lub 1.09)
- **Godz** - tylko pełne godziny. Nigdy nie używaj symboli N, R - pisz konkretną godzinę! Godzina 24 oznacza zaobrączkowanie ptaka między 23.30 a 0.30.
Nie wpisujemy godziny 0 - zamiast niej wpisujemy 24.
- **Obrączka typ** - litery typu obrączek. Wypełniamy tylko na początku strony, gdy zeszyt dotyczy tylko jednego typu obrączek, lub w zeszytcie dla wielu typów, gdy ten ulega zmianie. Dla retrapów i obrączek obcych (kontroli) wypełniamy ją zawsze!
- **Obrączka seria** - cyfry serii (numer bez dwóch ostatnich). Wypełniamy tylko na początku strony lub po zmianie typu obrączek. W przypadku retrapów i obrączek obcych (kontroli) wpisujemy tu cały numer!
- **Obrączka nr** - dwie ostatnie cyfry numeru obrączki. W przypadku retrapów i obrączek obcych (kontroli) rubrykę tę zostawiamy pustą!

UWAGA!

Gdy ptaka przeobrączkujemy (zdejmujemy starą obrączkę) to w rubryce status wpisujemy **CZ**. Obrączkę zdjętą wpisujemy w dowolnej wolnej rubryce.

- **Gatunek** - gatunek. Używamy skrótów 6 literowych pisanych DUŻYMI LITERAMI (3 pierwsze litery nazwy rodzajowej i 3 pierwsze gatunkowej). Wyjątki: *Calidris alpina* (CALPIN), *Calidris alba* (CALLBA), *Calidris minuta* (CALUTA), *Acrocephalus palustris* (ACRRIS), *Acrocephalus paludicola* (ACROLA), *Mergus serrator* (MERRAT), *Mergus merganser* (MORGAN), *Podiceps cristatus* (PODTUS), *Podiceps grisegena* (PODENA), *Porzana porzana* (PORANA).

- **Płc** - płeć - wpisywać tylko gdy jest się pewnym oznaczenia. Zapisy ze znakiem zapytania umieszczać w rubryce UWAGI. Płeć ptaków martwych ustaloną sekcyjnie wpisujemy w kółku.
- **Wiek** - (wg EURINGU) - 1, 2, 3, 4, itd.; po1, po2, po3, po4, itd.
- **Stat.** - rodzaj wpisu (status)

Rubryka pozostaje pusta przy ptaku, który nie nosił obrączki i został zaobrączkowany.

B - brak obrączki (także obrączka zgubiona lub źle wybita i niezałożona)

R - retrap - ptak nasz z tego sezonu (do 30 dni od zaobrączkowania)

C - kontrola - ptak z obcą obrączką

CR - ptak z obcą obrączką schwytywany ponownie

CZ - ptak z obcą obrączką, którą zamieniono na naszą (przeobrączkowanie)

CD - dołożenie obrączki – dozwolone tylko dołożenie plastikowej u ptaka, który miał tylko obrączkę metalową!

D - ptak (retrap) z tego samego dnia.

M - ptak martwy – bez obrączki

RM - retrap martwy

CM - ptak martwy z obcą obrączką

DM - martwy retrap z tego samego dnia.

- **Met** - metoda chwytania

W- ptak schwytywany w wacka

N - (net) ptak z sieci półkowej bez wabienia głosami

S - (spring trap) pułapka sprężynowa (sklopek), lub inna pułapka samozamykająca się.

L - (loop) pętka lub ręką

M - (mortar net) sieć moździerzowa, inna sieć przykrywająca z góry

G - na gnieździe lub pisklaki (niezależnie od metody)

V - wabienie na głosy (niezależnie od metody chwytania)

DCG - długość całkowita głowy (pomiar suwmiarką).

Dz - długość dzioba (pomiar suwmiarką).

WD – wysokość dzioba (tylko u lotnych mew i rybitw)

Skok – długość kości skokowej (suwmiarka)

SzP - skok z palcem bez pazura (pomiar linijką). Zwróć uwagę, czy w stawie skokowym jest kąt prosty i czy goleń dolega to stopki.

Skrz - długość skrzydła (pomiar linijką).

Specjal - rubryki na pomiary (zapisy) specyficzne u danych gatunków (patrz instrukcje szczegółowe)

Lotki I rz, Lotki II rz - stadium pierzenia lotek pierwszo i drugorzędowych (u siewkowców jest ich po 10). Podaje się stadium, a w wykładniku potęgi liczbę lotek w danym stadium; np. 5¹4²1¹⁰⁶

- Wszystkim dorosłym siewkowcom sprawdzamy jesienią stadium pierzenia lotek pierwszo i drugorzędowych. Robimy to nawet u gatunków, które zwykle się w okresie wędrówki lotek nie pierzą.

0. pióro stare

1. pióra brak, lub w pałce

2. pióro wyrosnięte do 1/3 swej końcowej długości

3. pióro między 1/3 a 2/3 końcowej długości

4. pióro powyżej 2/3 swej końcowej długości - ale nie wyrosnięte do końca (nasada stosiny w pałce)

5. pióro w pełni wyrosnięte (nasada stosiny bez śladów pałki)

9. pióro niewymienione w poprzednim pierzeniu (stara generacja, starsza niż ta określana w danym momencie jako stadium 0 – występuje np. u rybitw).

UWAGA-stadium 5 staje się stadium 0 z dniem 1 stycznia.

Cięż - ciężar. Jeśli u wróblaków ważysz z dokładnością do 0,5 g, to nie zapomnij o zerze po przecinku przy pełnych gramach, np. 10,5; 10,0.

Kolobr – kolor plastikowej obrączki. Trzy litery z angielskiej nazwy koloru.

Kol_nr – numer (kod) na kolorowej obrączce.

Krew – jeśli pobrano krew zaznaczamy to jako +, Przy pomiarze hemoglobiny wpisujemy **wartość pomiaru**.

Obr - inicjały obrączkarza. Wpisujemy na początku każdej strony i przy zmianie.

Uwagi - uwagi dodatkowe.

Lista obrączkarzy KULINGa z oficjalnymi inicjałami – 2019

Bzoma Szymon **SZB**

Elas Marek **MEL**

Górecki Dariusz **DGR**

Kamecki Hubert **HUK**

Kaszak Sabina **SKA**

Kośmicki Andrzej **AKS**

Meissner Włodzimierz **WMS**

Menderski Sebastian **SMS**

Nagórski Piotr **PNG**

Ożarowska Agnieszka **AGO**

Pestka Zuzanna **ZPS**

Pilacka Lucyna **LPL**

Polakowski Michał **MPL**

Rydzkowski Piotr **PRD**

Ściborski Mateusz **MSC**

Sosnowski Samuel **SSS**

Stępniewska Katarzyna **KSA**

Trzeciak Helena **HTR**

Włodareczak-Komosińska Anna **AWŁ**

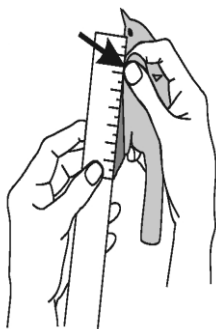
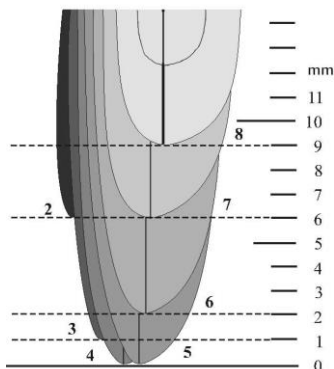
Wójcik Cezary **CWJ**

Zaniewicz Grzegorz **GZA**

WSZYSCY powinni często zgrywać się w pomiarach między sobą

POMIAR FORMUŁY SKRZYDŁA – NOWOŚĆ!!!

Formułę skrzydła mierzymy wszystkim siewkom, których lotki nie są zniszczone. Jednak jest to pomiar, z którego rezygnujemy w pierwszej kolejności gdy ptaków z obchodu jest dużo. Najlepiej jest zrezygnować z gatunków, które chwytają się najliczniej.

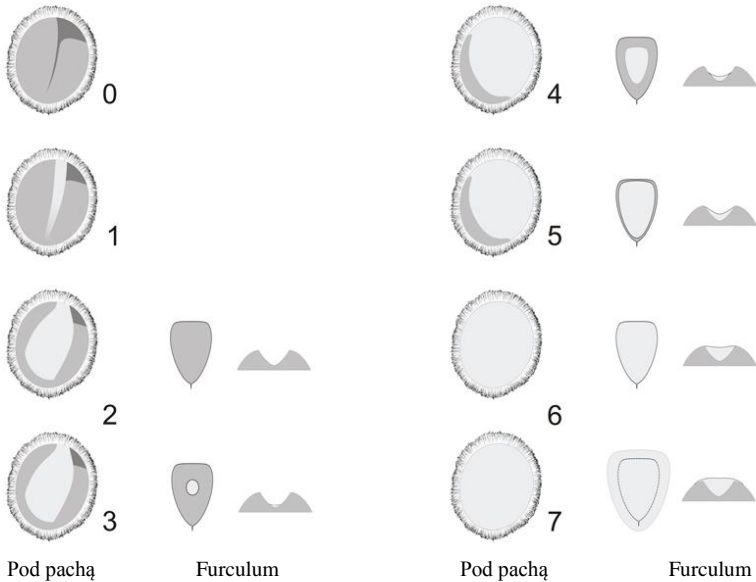
Mierzmy odległości (w mm) od najdłuższej lotki (lotek) tworzących tzw. szczyt skrzydła do kolejnych 7 lotek. Przed pomiarem lotki trzeba ułożyć i „uczesać”, skrzydło złożyć w naturalnej pozycji i unieruchomić lotki ściskając je kciukiem i palcem wskazującym na wysokości nasady dużych pokryw (zob. rys. poniżej). Nadgarstek nie może być rozprostowany. Lotki mają leżeć jedna na drugiej, więc pomiar odległości jest możliwy tylko gdy patrzymy na nie od przodu. Ustawiamy zero linijki na końcu najdłuższej lotki (w praktyce wygodniej jest zacząć pomiar od wyższych wartości na linijce: 10 lub 20) i mierzymy odległości (w pełnym milimetrach) do kolejnych lotek. Pomiarów zawsze musi być 8. Najdłuższa lotka, lub najdłuższe lotki (bywa, że 2 lotki są tak samo długie i tworzą szczyt skrzydła) otrzymują wartość 0 (zero). U siewek najdłuższa jest zwykle 10 lotka (czasem 10 i 9 są tak samo długie). Wyjątkiem są czajki, gdzie 10, 9, a czasem 8 lotka są wyraźnie krótsze, a szczyt skrzydła tworzą lotki 8 lub 7. Zapisujemy odległości po kolei zaczynając od skrajnej lotki, która dostaje wartość 0 gdy jest najdłuższa. Poniżej przykład dotyczący zapisu pomiarów widocznych na rysunku. Tutaj szczyt skrzydła jest na 3 i 4 lotce licząc od skraj skrzydła (stąd dwie lotki mają wartość zero)

Formuła skrzydła							
1	2	3	4	5	6	7	8
6	2	0	0	2	6	9	12

Przykład ten nie jest siewkowy, ale na tyle trudny, by pokazać wszystkie możliwe sytuacje

OTŁUSZCZENIE

Siewkowce

FS	Pod pachą	Furculum
0	Pod skórą kolor cielisty. Zupełny brak tłuszczu.	Nie trzeba sprawdzać.
1	Mała, zwykle wydłużona, jasna powierzchnia z tłuszczem. Wypełnia zagłębienie między mięśniami.	Nie trzeba sprawdzać.
2	Tłuszcz wylewa się z zagłębienia między mięśniami i tworzy okrągłą, NIE WYPUKŁĄ poduszkę dochodzącą do dziury pod ramieniem. Dziura pod ramieniem dobrze widoczna.	Brak tłuszczu, lub bardzo małe pasemko na dnie.
3	j.w.	Furculum wypełnione tłuszczem do 1/3 (mniej niż w połowie)
4	Tłuszcz w postaci WYPUKŁEJ poduszki. Częściowo może wypełniać dziurę pod ramieniem. Wokół tłuszczu widoczne mięśnie	Furculum wypełnione tłuszczem w połowie, brzegi warstwy tłuszczu mogą dochodzić do krawędzi furculum.
5	j.w.	Tłuszcz wypełnia całe furculum. Powierzchnia tłuszczu NIE JEST WYPUKŁA. Na środku powierzchni tłuszczu może być widoczne małe wgłębienie.
6	Tłuszcz w postaci WYPUKŁEJ poduszki. Dziura pod ramieniem wypełniona tłuszczem. Mięśnie w apterium niewidoczne.	Nie trzeba sprawdzać.
7	Tłuszcz w postaci WYPUKŁEJ poduszki. Dziura pod ramieniem wypełniona tłuszczem. Mięśnie w apterium niewidoczne.	Tłuszcz pokrywa całe furculum i co najmniej częściowo pokrywa mięśnie piersiowe.

STADIUM 7 – proszę o zdjęcia i opisy!!!!!!

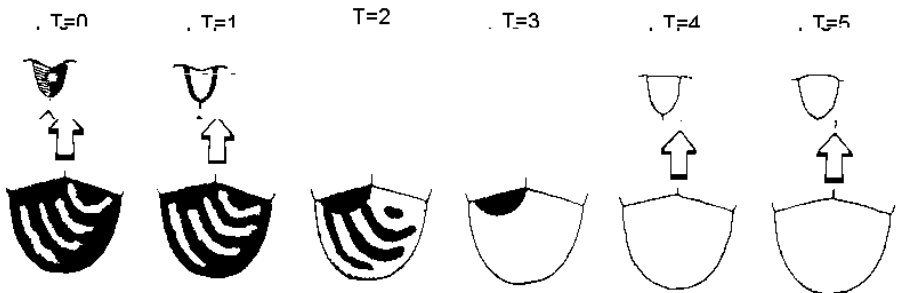
Tłuszcz u wróblowców

- określenie stopnia otluszczenia u wróblowców następuje w trzech etapach:

I - brzuch, II - furculum, III - mięśnie piersiowe

KLUCZ DO OKREŚLANIA STOPNIA OTLUSZCZENIA U WRÓBLWCÓW

- I 1. Brzuch bez widocznego tłuszczu lub tylko ze śladami czerwonego tłuszczu **II A**
 2. Brzuch z niepołączonymi pasmami tłuszczu (jelita widoczne) **T2**
 3. Brzuch prawie cały pokryty tłuszczem, jelita niewidoczne, lecz widoczna wątroba **T3**
 4. Brzuch całkowicie pokryty tłuszczem, może być widać wąski pasek wątroby ale w tym wypadku wałek tłuszczu jest widoczny tuż nad nim **II B**
- II A. 1. W furculum widoczny jest worek powietrzny (czasem też trochę tłuszczu) **T0**
 2. Całe wnętrze furculum jest pokryte tłuszczem **T1**
- II B. 1. Warstwa tłuszczu w furculum płaska lub wklęsła **T4**
 2. Warstwa tłuszczu w furculum wypukła **III**
- III 1. Boczne powierzchnie mięśni piersiowych bez pasemek tłuszczu **T5**
 2. Boczne powierzchnie mięśni piersiowych z pasemkami tłuszczu **T6**
 3. Mięśnie piersiowe częściowo pokryte tłuszczem **T7**
 4. Mięśnie piersiowe całkowicie pokryte tłuszczem **T8**
 (stadia T6, T7, T8 - u ptaków wędrujących przez Polskę raczej nie występują)

ZALECENIA DOTYCZĄCE POSZCZEGÓLNYCH GATUNKÓW

Calidris alpina

Specjal 1 - nie dotyczy ptaków młodych. Jeśli występują pokrywy typu AB, to zapisać to w tej rubryce

Specjal 2 - (ptaki młode i dorosłe) ilość białej barwy na 3 i 4 lotce pierwszorzędowej (liczona od wewnątrz). Jeśli biały pasek na zewnętrznej chorągiewce wyraźnie dotyka stosiny (krawędź styku równa co najmniej 5 mm) na jednej z tych lotek, zapisujemy to jako: 03, jeśli na obu: 33. Jeśli biały pasek jest węższy - wpisujemy 00.

Pierzenie lotek pierwszorzędowych na lewym skrzydle – jeśli jest takie samo jak na prawym wpisujemy SYM w rubryce pierzenia, jeśli nie, to robimy dwa wpisy przedzielone kreską, np:

5¹4²1¹0⁶/SYM albo 5¹4²1¹0⁶/5²4¹1²0⁵

Numenius arquata – wewnętrzna chorągiewka skrajnej lotki pierwszorzędowej

Typ arquata

Typ orientalis

Wpisać w rubrykę **Specjal 1** – **A** (arquata), **O** (orientalis), lub **P** (pośredni). Przy ptakach w typie *orientalis* i przy ptakach pośrednich zrobić zdjęcia lotki i podbarkówek

KACZKI, CHRUŚCIELE

- Zawsze mierzymy:

DZ - wzdłuż osi symetrii dzioba, od czubka do granicy opierzenia

DCG, SzP, Skrz, Cięż

- U młodych kaczek płęć sprawdzamy po obecności penisu w kloace
- Jeśli obrączka jest za duża na nogę pisklaka, stosować uszczelnienie z plasteliny
- Pisklęta wypuszczać wyłącznie w pobliżu rodziców, lub w miejscu schwywania

Fulica atra

- **dziób** mierzymy od jego końca do wierzchołka kąta między łysinką a dziobem (bok nasady dzioba)
- **długość łysinki** - mierzymy od jej szczytu do wierzchołka kąta między łysinką a dziobem (bok nasady dzioba) (suwmiarka) – **wpis w polu Specjal 1.**
- **szerokość łysinki** - mierzymy suwmiarką w jej najszerszym miejscu – **wpis w polu Specjal 2.**
- **Kolor skoku** - ubarwienie zewnętrznej strony skoku – **wpis w polu Specjal 3.**
 - SZ - czysto szary
 - ZI - szary z zieloną smugą (ubarwienie, a nie połysk)
 - ZŻ - pas zielonkawo-żółty (kolor żółty słaby, poprząkany zielonkawym)
 - ŻÓ - większość powierzchni skoku wyraźnie żółta
 - ŻP - większość powierzchni skoku żółto-pomarańczowa

OZNACZANIE WIEKU ŁYSEK ZIMĄ

Na ptaka młodego (1/2) wskazują następujące cechy:

- Kolor zewnętrznej powierzchni skoku szary, lub szary z delikatnym zielonkawym połyskiem
- Tęczówka brązowa

Na ptaka w wieku PO1/PO2 wskazują następujące cechy:

- Kolor zewnętrznej powierzchni skoku żółty/pomarańczowo-żółty, lub szary z wyraźną domieszką koloru żółtego
- Tęczówka jaskrawo czerwona

Ptaki dorosłe mają zazwyczaj wyraźnie większą łysinkę

Ptaki o zielonym skoku oznaczać jako L i napisać o kolorze skoku w uwagach

MEWY

Dodatkowe pomiary wykonywane ZAWSZE w przypadku mew:

WD - wysokość dzioba na wysokości gonys (suwmiarka) – pomiar ten robimy także u rybitw.

Kolor ALL - obecność barwy szarej lub brązowej na piórach skrzydełka (+ lub -)

Kolor PP - obecność barwy szarej lub brązowej na pokrywach pierwszorzędowych (+ lub -). Jeśli prążek obejmuje tylko stosinę, lub niewielki (WĘŻSZY OD STOSINY) obszar wokół stosiny najbardziej zewnętrznych pokryw (lub tylko skrajnej pokrywy) znak + zapisujemy w nawiasie (+)

UWAGA - Kolor ALL i Kolor PP sprawdzamy na obi skrzydłach. Zapis + stosujemy gdy ciemna barwa wystąpiła nawet tylko na jednym skrzydle.

Pierzenie lotek pierwszorzędowych (obowiązkowo) i **drugorzędowych** (nieobowiązkowo). Stosujemy standardowy system zapisu. Zwrócić uwagę zimą na możliwość występowania nowych w pełni wyrośniętych drugorzędówek (świeże pióra) obok starych (wystrzępione - czyli tych, do których stosujemy zapis 9).

Liczba lotek pierwszorzędowych: zawsze 10

Liczba lotek drugorzędowych u mew:

L. ridibundus – 14, L. canus – 20, L. argentatus - 20

Pierzenie lotek zapisujemy u dużych gatunków mew w miesiącach:

kwiecień-grudzień

Pierzenie lotek zapisujemy u mniejszych gatunków mew w miesiącach:

maj-listopad

POMIARY NIEOBOWIĄZKOWE

U **LRCAN** i **LARRID** mierzymy, różnicę w długości lotek pierwszorz. Zapis w rubryce **Uwagi** (tylko u ptaków z zakończonym pierzeniem lotek):

- Pomiar dotyczy 6 skrajnych lotek
 - Mierzmy kolejne odległości zawsze odległości od szczytu najdłuższej lotki
 - Jeśli szczyt skrzydła jest na przedostatniej lotce, to odległość do szczytu skrajnej lotki zapisujemy ze znakiem MINUS
 - Różnice poniżej 1 mm ignorujemy - zapis 0. Pomiaru dokonujemy linijką.
 - Przykładowe zapisy: : 3, 25, 59, 88, 109 -2, 14, 22, 78, 99 0, 21, 33, 67, 101
- Zapis w polu UWAGI w postaci: np. 0, 2, 5, 16, 29, 33 – gdy skrajna lotka jest najdłuższa, lub np. 2, 0, 7, 12, 22, 36 – gdy skrajna lotka krótsza od poprzedniej

ZALECENIA DOTYCZĄCE POSZCZEGÓLNYCH GATUNKÓW

Larus ridibundus

Zestaw ograniczony do czasu opracowania istniejących już danych

Kolor skok (Kolor skoku) - nie dotyczy ptaków w pierwszej szacie zimowej.

PO - brązowo-pomarańczowawe, pomarańczowe, lub domieszka koloru pomarańczowego

CZ - czerwone (bez koloru pomarańczowego)

WI - wiśniowo-czerwone.

Anas platyrhynchos – oddzielna instrukcja

Larus canus

Kolor skok **CI** – cielisty **SZ** - szary **ŻY** – żółtawy **ŻŻ** - wyraźnie żółty

Larus argentatus - ptaki w szacie ostatecznej
*stosować też do **L.cachinnans** i **L. mihachellis***

Kolor skok - jeśli skok nie jest ubarwiony jednolicie, to opisać to w UWAGACH.

CI - cielisty

SZ - szary

ŻY - żółtawy

ŻŻ - wyraźnie żółty

Kolor Obrp. - kolor obrączki powiekowej:

ŻŻ - żółty,

PO - pomarańczowy,

CZ - czerwony.

UWAGA: Wyróżniamy jako oddzielne gatunki osobniki wykazujące komplet cech **L.cachinnans** i **L.michahellis**. W wątpliwych przypadkach pisać **LARARG** i opisać wątpliwości.

=====

TYPY OBRACZEK

- La** - Phylloscopus, Regulus, Aegithalos, Ficedula, Certhia
- Ka** - Parus, Fringilla, Emberiza (bez CIT i CHL), Erithacus, Sylvia, Acrocephalus (bez ARU), Locustella, Luscinia, Lullula, Carduelis, Saxicola, Serinus, Carpodacus, ANTHUS, MOTACILLA, CALCARIUS, DENMIN, jaskółki,
- Ns** - CALTEM, CALUTA, EMBCIT,
- J** - CALPIN, CALFER, CALLBA, CALMAR, Phalaropus, ACTHYP, CHADUB, LYMMIN, XENCIN, CHAALE, BOMGAR, COCCOC, ACRARU, Alauda, Galerida, CARCHL, LANCOL, LANSEN, Loxia, Miliaria, PLENIV,
- T** - TRIGLA, CHAHIA, Cinclus, TURILI, TURPHI,
- H** - CALCAN, AREINT, PHIPUG(F), GALGAL, CHAMOR, STEAEA, STEHIR, Caprimulgus, Dendrocopos (bez MIN), LANEXC, LANMIN, LARMIN, Picoides, Sturnus, Turdus (bez ILI i PHI), UPUEPO,
- G** - TRITOT, TRINEB, TRIERY, PHIPUG(M), PLUSOU, PLUAPR, LIMLAP, VANVAN, GALMED, RALAQU, PORANA, CRECRE, CUCCAN, FALCOL(M), GARGLA, ACCNIS (M), Picus,
- PL** - STESAN
- F** - LARRID, LARCAN, LARMEL, STERCORARIUS, NUMPHA, LIMLIM, SCORUS, RECAVO, BUROED, Bonasia, CIRPYG (F), CIRPYG, PICPIC, CORMON, FALCOL(F), FALSUB, FALTIN, ACCNIS(F,P), Dryocopus, IXOMIN, COLOEA
- E** - HAEOST, NUMARO, LARFUS, CIRARE (M), CIRCYA (F,P), CORONE, CORFRU, STECAS, COLPAL,
- Ds** - LAARG, LARCAC, LARMIC, LARMAR, LARHYP, CIRARE (F,P), NICNIC,
- Da** - BUTBUT, FALPER, ACCGEN (M), PERAPI, Milvus, STRALU, TYTALB,
- Cs** - ARDEA, BOTAURUS, BUTLAG, CORRAX,
- Ca** - ACCGEN (F), STRURA,
- B** - Cicionia, Grus, Aquila (orliki), PANHAL,
- A** - CYGCYG, CYGBEW, CYGOLO
- P** - GALCHL, TACRUF, ANAPEN, ANAQUE, ANAACU, ANACLY, ANASTR, ANACRE, ALCTOR, PODNIG, PODAUR,
- S** - FULATR, ANAPLA, NETRUF, AYTFUL, AYTFER, AYTMAR, TADTAD, BRARUF, BUCCLA, CLAHYE, MELANITTA, MERGUS, PODTUS, PODENA, SOMMOL, URIAAL,
- W** - ANSER, PHACAR, BRACAN, BRABER, BRALEU, GAVIA,
- Y** - CHLNIG, CHLLEU, CHLHYB, STEALB, Alcedo (YA – aluminiowe)
- X** – Streptopelia

Wytłuszczono gatunki kulingowskie